

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 3, 2016

[Назад](#)

[Головна](#)

0 0 0 0 0 0 0 0

УДК 336.648

*В. Е. Колесниченко,
магістрант кафедри фінансів,
Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця*

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

*V. E. Kolesnychenko,
Graduate Department of Finance,
Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa*

ANALYSIS OF MANAGEMENT ACCOUNTS PAYABLE

Запропоновано визначення сутності та здійснено аналіз кредиторської заборгованості підприємства – позичальника. Схематично побудована організаційна структура департаменту сучасного комерційного банку. Визначено шляхи вдосконалення управління кредиторською заборгованістю.

A definition of the nature and analysis of payables of the company – the borrower. Schematically, the organizational structure of the Department of modern commercial bank. Ways of improving the management of accounts payable.

Ключові слова: *кредит, кредиторська заборгованість, ефективність, платоспроможність.*

Keywords: *credit, accounts payable, efficiency, solvency.*

Вступ

Ведення теперішнього бізнесу супроводжується потребою розв'язання завдань різної складності. Сучасна система управління кредиторською заборгованістю повинна мати всю сукупність методів аналізу, контролю та оцінки. Разом з тим управління кредиторською заборгованістю – це робота з джерелами виникнення, формування кредитної політики підприємства, організації договірної роботи та навіть управління борговими зобов'язаннями.

Метою роботи є проведення аналізу стану кредиторської заборгованості підприємства та розробка пропозицій щодо її оптимізації.

Постановка проблеми

Нині через кризовий стан вітчизняної економіки, нестабільність українського законодавства та постійні зміни умов господарювання різноманітних галузей національної економіки виникли досить складні проблеми в частині кредитування підприємств та погашення кредиторської заборгованості. За таких умов досить актуально стає проблема визначення умов кредитування.

Ступінь розробленості теми

Проблеми управління кредиторською заборгованістю підприємств досліджуються у працях ряду вітчизняних та зарубіжних економістів, зокрема Грачева А.В., Кулика О.М., Кожінова У.Я. та інших.

Виклад основного матеріалу

Кредиторська заборгованість – особлива форма економічних відносин між позичальником і кредитором, що включає різні аспекти своєї реалізації.

Кредиторська заборгованість слугує однією із джерел коштів, що є у розпорядженні підприємства, її відображають в пасиві балансу.

Залучення позикових засобів у оборот підприємства – явище, яке сприяє тимчасовому поліпшенню фінансового становища за умови, що вони використовуються на тривалий час в обігу залишалися і своєчасно повертаються. Організаційна структура департаменту сучасного комерційного банку, що забезпечує управління кредиторською заборгованістю підприємства – позичальника відображена на рисунку 1.

Рисунок 1. Система управління кредитними операціями банку

Джерело: [1]

Важливою умовою ефективної роботи створеного комерційного банку є вибір оптимальної організаційної його структури для успішного здійснення функцій управління, максимального задоволення інтересів клієнтів у різноманітних банківських послугах з метою досягнення банком основних стратегічних цілей.

Кредиторська заборгованість підприємства є сутнісно безоплатним кредитом і належить до залучених підприємством у господарський оборот коштів. На відміну від стійких пасивів, кредиторська заборгованість не є планованим джерелом формування оборотних засобів і характеризується певними особливостями [2]:

1. Як безоплатне джерело формування капіталу забезпечує функціонування, позикової його частини, а також і всієї вартості капіталу підприємства.

2. Розмір кредиту впливає на тривалість фінансового циклу підприємства. Він впливає певною мірою і на необхідний обсяг коштів при фінансуванні оборотних активів.

3. Сума кредиторської заборгованості перебуває у прямій залежності від обсягу господарської діяльності підприємства, насамперед – від обсягу виробництва та реалізації продукції. Зі збільшенням обсягу виробництва та реалізації продукції зростають витрати підприємства, нараховані у складі кредиторської заборгованості, відповідно збільшується її загальна сума, і навпаки.

Види кредиторської заборгованості

Серед основних видів кредиторської заборгованості виділяють заборгованість:

- перерахування внесків страхування майна підприємства;
- перерахування внесків особистих страхувань персоналу;
- векселі до сплати;
- перерахування податків у бюджети різних рівнів;
- нарахування засновникам із виплати доходів;
- отримані аванси;
- відрахуванням у позабюджетні фонди соціального страхування і пенсійний фонд тощо.

У складі кредиторської заборгованості виділяється заборгованість організації [3]:

1. Перед постачальниками і підрядчиками (записки станом на звітну дату за кредитами рахунків 60 «Розрахунки з постачальниками і підрядчиками» і 76 «Розрахунки з різними дебіторами і кредиторами»).

2. Перед персоналом організації (кредитний залишок за рахунком 70 «Розрахунки з персоналом з праці»).

3. До бюджету (залишок за кредитами рахунки 68 «Розрахунки із податків і зборів»);

4. Перед державними позабюджетними фондами (кредитовий залишок за рахунком 69 «Розрахунки із соціального страхування і забезпечення»);

Можна рекомендувати підприємству використання механізму взаємозаліків, щоб знизити обсяги кредиторської заборгованості. З іншого боку, це дозволить прискорити оборот ресурсів підприємства [4].

Важливий аспект контролю кредиторської заборгованості є відстеження термінів оплати кредиту. Причому лише , у разі просрочення сплати відсотків застосовується підвищений відсоток платежів за договорами.

Попри те що, що ситуація на аналізованому підприємстві досить благополучна, зростання обсягів кредиторської заборгованості визначає необхідність підвищеної зацікавленості до всього, що із нею пов'язано [5].

Важливим кроком у процесі оптимізації кредиторської заборгованості може бути аналіз відповідності фактичних показників їх рамковому рівню, і навіть аналіз причин що викликали відхилення.

На етапі, залежно від виявлених невідповідностей і причин їх виникнення, необхідно розробити і здійснити комплекс практичних заходів із приведенням структури боргів у відповідність із плановими (оптимальними) параметрами.

Щоб відносини з кредиторами максимально відповідали цілям забезпечення фінансової стійкості (безпеки) компанії та збільшення її прибутковості та конкурентоспроможності, менеджеру компанії необхідно створити чітку стратегічну лінію щодо характеру залучення іноземних коштів і використання позикового капіталу [6].

У результаті розробки стратегії кредитування власного бізнесу слід розробити рішення з наступних першочергових завдань – максимізації прибутку компанії, мінімізації витрат, досягнення динамічного розвитку компанії (розширене відтворення), затвердження конкурентоспроможності – які, зрештою визначають фінансову стабільність компанії. Фінансування даних завдань має бути досягнуто повному обсязі.

Економічна перевага позичальника перед кредитором може постати з таких обставин:

- монопольне становище покупця над ринком;
- розбіжності у економічних потенціалах сукупні активи покупця значно переважають активи постачальника;
- маркетингові переваги (наприклад, дрібний чи початкуючий виробник, прагне просунути своєї продукцію (торгову марку) до мережі великих супермаркетів чи елітних магазинів над "стані" диктувати умови чи вимагати виконання "всіх" зобов'язань, оскільки може бути без "потрібного" замовника);
- покупець "виявив" організаційні вади на управлінні дебіторської заборгованості у кредитора ("прогаліни" в обліку й контролю, юридичну "неспроможність" тощо.).

Менеджери компаній у прагненні максимально скористатися наявними можливостями усіх можливих кредитних коштів, зокрема і у вигляді затримок із зарплати, порушення термінів планових платежів постачальникам тощо, повинні оцінювати "можливості" кожного окремого виду платежу індивідуально, оскільки наслідки таких "відстрочок" можуть мати суттєві наслідки, у залежності від виду платежу, та у залежності від конкретного кредитора.

Висновки

1) Управління кредиторською заборгованістю передбачає застосування організацією найбільш підходящих і вигідних форм і термінів розрахунків із контрагентами, й у найзагальнішому вигляді зводиться для збереження фінансової стабільності фірми за незначного зниження дефіциту оборотних засобів.

2) Ефективне управління боргами компанії багато в чому визначається виборчим підходом до контрагентів і гнучкою системою розрахунків із ними.

Першим найважливішим кроком на шляхах оптимізації витрат стане визначення оптимальної структури оплати товарів та послуг кожному у конкретному випадку:

- урядкування бюджету і схеми кредиторської заборгованості;
- оцінки фінансових можливостей, ймовірних ризиків і рівня довіри у відносинах кредиторів

3) Контроль за станом кредиторської заборгованості є необхідною передумовою стійкого фінансового стану підприємства, адже перш ніж надати кредит або здійснити фінансові вкладення, з особливою ретельністю аналізують бухгалтерську звітність клієнтів, у тому числі і їхні боргові зобов'язання. Багато банків та інвестиційні компанії мають у своєму штаті фінансових і кредитних аналітиків або користуються послугами сторонніх фахівців.

4) Для ефективного управління кредиторською заборгованістю необхідно аби підприємство володіло всіма, або хоча б декількома з таких характеристик як: високий рівень платоспроможності, ліквідності, кредитоспроможності та рентабельності. Адже підприємство з такими властивостями може стати більш прибутковим.

Література.

1. Галлеєв М. Ш. (2014), Дебиторская и кредиторская задолженности, "Receivables and payables" Острые вопросы учета и налогообложения, «Финансы и кредит», – 125с.
2. Грачев А. В. (2014), Анализ и управление финансовой устойчивостью предприятия, "Analysis and management of the financial stability of the company", «Финансы предприятий», – 367с.
3. Донцова Л. В. , Никифорова Н.А. (2015), Анализ бухгалтерской отчетности, "Analysis of financial statements", – М.: ДИС ».
4. Кожин В. Я., (2015), Бухгалтерский учет, Оценка прибыльности хозяйственных операций, "Accounting. Assessment of the profitability of business operations" – М.: « Экзамен», – 276с.
5. Крейнина М. Н. (2013), Финансовый менеджмент, "Financial management", « Дело и Сервис», – 334с.
6. Кулик О. М. (2014), Деякі аспекти управління дебіторської та внутрішньої кредиторської заборгованостями російських підприємств, "Deiyaki aspects upravlinnya debitorskoi that vnutrishnoi kreditorskoi zaborgovanostyami rosiyskikh of companies", Фінансист,-189с
7. Фурик В. Г. (2008), Організація міжнародного кредитування, "Organizatsiya mizhnarodnogo kredituvannya", Вінниця, – ВНТУ, – 97с.

References.

1. Galleev, M. Sh. (2014), Debitorskaja i kreditorskaja zadolzhennosti, Ostrye voprosy ucheta i nalogooblozhenija [Receivables and payables, Acute issues of accounting and taxation], Finance and Credit, Moscow, Russia.
2. Grachev, A. V. (2014), Analiz i upravlenie finansovoj ustojchivost'ju predpriyatija [Analysis and management of the financial stability of the company], Finance companies, Moscow, Russia.
3. Dontsova, L.V and Nikiforov N. A. (2015), Analiz buhgalterskoj otchetnosti [Analysis of financial statements], Moscow, Russia.
4. Kozhinov, V. Y. (2015), Buhgalterskij ucheta, Ocenka pribyl'nosti hozhajstvennyh operacij [Accounting. Assessment of the profitability of business operations, Moscow, Russia.
5. Kreynin, M. N. (2013), Finansovij menedzhment [Financial management], Business and Service, Moscow, Russia.
6. Kulyk, O. M. (2014), Deiaki aspekty upravlinnia debitors'koi ta vnutrishn'oi kredytors'koi zaborhovanostiamy rosijs'kykh pidpriyemstv [Some aspects of domestic receivables and payables russian companies], Finansist, Kyiv, Ukraine.
7. Furyk, V. G. (2008), Organizatsiya mizhnarodnogo kredituvannya [Organization of international lending], VNTU, Vinnitsa, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2016 р.

ТОВ "ДКС Центр"